STUDII ȘI DOCUMENTE

PRIVITOARE LA

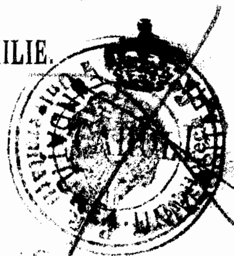
ISTORIA ROMÎNILOR

XVI. — XVII

774

I.

DOCUMENTE și REGESTE DIN COLECȚIĬ DE FAMILIE.

PREFAȚĂ.

Acest volum cuprinde materiale strînse orĭ pregătite în timp de doĭ anĭ de zile.

În el se vor găsi acte din categoriile următoare:

1) *Documente de moşie*, din culegerile familiilor Cananăŭ, Cantacuzino-Paşcanĭ, Paladi, Olănescu, Simionescu-Rîmniceanu şi Leca şi din a răzăşilor tecucenĭ de la Țepu. Acestea din urmă, copiate într'o condică, aŭ o valoare deosebită, pentru că înfățișează viaţa, foarte puţin cunoscută, în vremea moldovenească, a unuĭ Ținut de răzăşĭ din Basarabia, la Nistru. Tot aşa se daŭ acte din cele expuse la Iaşĭ în anul 1908. Acte din culegerea d-luĭ advocat Fote din Iaşĭ, despre satele Dolnicenĭ, Hilişăŭ, etc., şi maĭ ales cea maĭ bogată culegere de acte ce s'a tipărit până acum laolaltă cu privire la Țiganĭ e materialul pentru o lucrare viitoare despre acest popor de robĭ; în ele e amestecat şi un document privitor la familia Doamneĭ luĭ Ion-Vodă cel Cumplit.

2) *Unele acte interne de o însemnătate neobişnuită.*

Astfel *a)* proclamaţia pe care Constantin Mavrocordat o îndreaptă către locuitoriĭ din a dreapta Oltuluĭ pentru a-ĭ chema de la reaua libertate nemţească la buna robie a Turcilor; *b)* două acte din corespondenţa în vremea Uniriĭ a episcopuluĭ de Buzăŭ Filofteiŭ; *c*) un document de la Mateĭ Basarab privitor la moşia Bîrca, luată de Mihaĭ Viteazul de la moşneniĭ de acolo, recăpătată şi, la urmă, pierdută pentru totdeauna. Apoĭ: *d)* singura ple-

doarie de advocat care ni s'a păstrat de la M. Kogălniceanu; *e)* o sumă de documente privitoare la oștirea românească în veacurile al XVII-lea și XVIII-lea (v. și pp. 286-8). *f)* Corespondența unora din pribegiĭ carĭ trecură în Rusia, după luptă de la Stănileștĭ, cu Dimitrie Cantemir; *g)* o plângere pentru prădăciunile făcute pe vremea luĭ Sobieski, de bună seamă, de o ceată de tâlharĭ într'un sat bucovinean; *h)* o învoială de moșie a mareluĭ Mitropolit moldovean Varlaam cu boierul Dimitrie Buhuș; *i)* o listă de juvaierurĭ din vremea luĭ Duca-Vodă, pentru „cocoanele" căruia se toarnă lingurĭ; *j)* Două scrisorĭ ale luĭ Gavriliță Costachi; *k)* o a treia a luĭ Toader, fratele acestuia, despre rosturĭ tătăreștĭ; *l)* o scrisoare a luĭ Ioan Cantacuzino Deleanu către Ilie Zmucilă; *m)* un răvaș al luĭ Manolachi Conachi despre un dascăl grec; *n)* o însemnare a dăjdiĭ armașilor. Urmează: *o)* o corespondența din vremea Unirii, cu iscăliturile luĭ Grigore Ghica-Vodă, luĭ J. A. Vaillant, luĭ Mihaĭ Kogălniceanu; *p)* o scrisoare a luĭ Andrassy către acesta; *r)* o admirabilă telegramă a luĭ Cuza-Vodă adresată aceluiașĭ; *s)* un catastif de dajde de prin 1683 a orașuluĭ Galațĭ; *t)* o poruncă a luĭ Vasile Lupu către un pîrcălab de Neamț și un alt act de la același Domn; o scrisoare a luĭ Gheorghe Izlozeanul, pîrcălab de Hotin, către fiul săŭ, urednicul de Botoșanĭ; *u)* un act al tîrguluĭ Piatra; *v)* scrisorĭ ale luĭ Ienachi Kogălniceanu cronicarul și ale contemporanilor săĭ Iordachi Cananò și altul; *x)* acte privitoare la marele Vistier Nicolae Bașotă (foĭ de zestre, izvoade, testamente); *y)* acte privitoare la împărțirea averiĭ Doniceștilor; *z)* privilegiile Slăniculuĭ Moldoveĭ; α) o scrisoare a Alexandreĭ Buhuș; β) o carte de scutire pentru preoțĭ a episcopuluĭ Leon de Roman.

3) *Inscripțiĭ:* *a)* din Hușĭ; *b)* din Tîrgu-Neamțuluĭ; *c)* din mănăstirea Vorona, cu lista cărților și manuscriptelor din această ctitorie paisiană; *d)* din mănăstirea Coșula; *e)* din biserica de la Păpăuțĭ, din margenea Boto-

șanilor: *f)* din mănăstirea Sinaia și museul adaus eĭ; *g)* din Rîmnicu-Sărat: *h)* din Pașcanĭ (Suceava); *i)* din Oltenĭ (Vîlcea); *j)* din Rîmnicu-Vîlciĭ.

4) O singură *descriere de manuscript*, cu însemnătate pentru medicina populară și vocabulariul în legătură cu dînsa; un fragment din cea maĭ veche Retorică romănească, tradusă din grecește înnainte de 1700; cea maĭ mare parte din pomelnicul romănesc al Bisericanilor; o prefață a luĭ Chesarie Daponte, închinată către omonimul săŭ, marele episcop de Rîmnic.

5) *Mărturisirĭ istorice:* despre dr. Cihac bătrînul, versurĭ bisericeștĭ de pe o icoană de la Căldărușanĭ, două scrisorĭ francese ale luĭ Alecsandri, din 1861; însemnările celuĭ din urmă Bașotă despre desvoltarea neamuluĭ săŭ; cîteva antimise necunoscute; două probe de graiŭ prahovean de pe valea Teleajenuluĭ.

6) *Acte străine:* astfel o corespondență privitoare la petrecerea în Ardeal a poetuluĭ Ienăchiță Văcărescu, trimes acolo pentru a încerca să aducă înnapoĭ pe beizadelele fugare ale luĭ Alexandru-Vodă Ipsilanti; rapoarte florentine din vremea luĭ Ștefan-cel-Mare și relative la luptele luĭ.

Astfel alcătuit, volumul n'are o unitate care nu i se poate cere și nicĭ o împărțire ca aceia pe care aș fi dorit-o, dacă tot materialul l-aș fi avut în mînă de la început.

Așa cum este, el va adăugi în multe privințĭ cunoștința trecutuluĭ nostru, și oameniĭ de înțelegere și bună credință nu vor lăsa fără mulțămire ostenelile mele.

N. Iorga.